

Sagrada Escripura: «Entens el que llegeixes?» (I)

La Sagrada Escripura està cridada a ocupar un lloc central a la vida interior de cada cristià. Aquest article, en dos lliuraments, proposa algunes línies per continuar descobrint-la.

28/07/2017

En relatar els primers compassos de l'expansió de la jove Església des de Jerusalem, sant Lluç ens introdueix

al carruatge d'un funcionari etiòp, encarregat d'administrar el patrimoni del regne de Núbia, al sud d'Egipte, que havia anat a Jerusalem per adorar el Déu d'Israel (cfr. *Ac 8, 27-28*). Ja de tornada a la seva terra, aquest pelegrí llegia Isaïes, tot i que no entenia el text del profeta. Déu mou llavors el diaca Felip perquè hi intervingui (cfr. *Ac 8, 26.29*): «Felip hi va anar corrents i va sentir que llegia el profeta Isaïes. Llavors li va preguntar: – Ho entens, això que llegeixes? Ell li va contestar: – I com puc entendre-ho, si ningú no m'hi ajuda? Llavors va demanar a Felip que s'assegués amb ell dalt del seu carruatge» (*Ac 8, 30-31*). El superintendent del tresor de la reina d'Etiòpia s'havia aturat en aquelles paraules profètiques: «Com els anyells portats a matar... (*Is 53,7-8*). Felip, començant per aquest passatge, li va anunciar l'Evangelí de Jesús» (*Ac 8,35*) i, després de batejar-lo en una font al costat del camí, el va

confiar a l'acció misteriosa de l'Esperit Sant, que l'havia portat fins aquesta ànima «tot jo tinc set de Déu, del Déu que m'és vida» (*Sal* 42 [41], 3).

En aquesta conversa, comenta sant Jeroni en una carta, Felip mostra al seu interlocutor «Jesús que estava ocult i com empresonat en la lletra». [1] Servint-se de la guia i les explicacions dels creients, l'Escriptura actua poderosament, com «una espasa de dos talls» (*Hb* 4, 12), en l'ànima de qui s'hi apropa. Felip revela, allibera la figura del Senyor davant els ulls de qui no entenia res. També nosaltres, escriu el Papa Francesc a la carta apostòlica *Misericordia et misera*, estem cridats a «ser instruments vius de la transmissió de la paraula», [2] de manera que siguin molts els homes i dones que percebin «l'atracció de Jesucrist». [3]

La tradició, mirada de fe

Al món hebreu, la Sagrada Escripura tenia un paper de primer ordre: el culte a les sinagogues, que alimentava la pietat dels jueus durant l'any, girava al voltant de la lectura de la *Torah* i dels profetes i la pregària cantada dels Salms.[4] Amb tot, les Escripures d'Israel eren plasmació d'una tradició oral: els autors inspirats van posar per escrit ensenyaments de patriarques i profetes. I aquesta tradició no només precedia les Escripures, sinó que n'acompanyava la lectura, com una mirada penetrant per la qual els justos –els qui cerquen el Senyor–[5] en podien reconèixer, o almenys entreveure'n, el sentit.

Així passa també a l'Església, nou poble d'Israel: la tradició precedeix l'Escripura, començant pel fet mateix que és l'Església qui ens diu quines són les Escripures sagrades.

[6] «No creuria en l'Evangelí —
escrivia sant Agustí— si no m'hi
mogués l'autoritat de l'Església
catòlica».[7] En aquest sentit, és
cèlebre un moment dels treballs del
Concili de Trento. Explica el diari
d'un dels presents com es va
desestimar, en una de les sessions,
l'opinió que l'evangelí segons sant
Joan fos digne de fe pel fet de ser-ne
sant Joan l'autor: l'evangelí és digne
de fe, es va concloure, perquè l'ha
rebut l'Església.[8] Però el paper de
la tradició no es limita a aquesta
tasca de definició del cànon, sinó a
un discerniment constant, en el qual
l'Església té la llum de l'Esperit Sant.
«Encara tinc moltes coses per dir-vos,
diu Jesús al final de la seva vida a la
terra, però ara us serien una càrrega
massa pesada. Quan vingui l'Esperit
de la veritat, us conduirà cap a la
veritat sencera» (Jn 16, 12-13).

La tradició, doncs, és inseparable de
l'Escriptura, com és inseparable la

mirada del que es percep. Hi ha mirades que veuen certes coses, i d'altres que no: davant d'un edifici, per exemple, un arquitecte veu detalls que a d'altres els passen desapercebuts; davant d'un petit esdeveniment que a molts els sembla ordinari, el poeta i l'artista es commouen. La tradició és la mirada a l'Escriptura des de la fe de l'Església; una mirada viva, perquè està guiada per l'Esperit Sant; una mirada precisa, perquè només des del si de l'Església es pot comprendre la paraula de Déu en el seu veritable abast. Com Jesús feia amb els deixebles camí d'Emaús, l'Esperit Sant fa cremar el cor de l'Església, i de cada cristià, mentre ens explica les Escriptures (cfr. *Lc 24, 32*). La paraula de Déu és una paraula que travessa els segles —«el cel i la terra passaran, però les meves paraules no passaran» (*Mt 24, 35*)—, i necessita un lector que passi també els segles: el poble de Déu que camina en la

història. Per això, al cap i a la fi, deia sant Hilari que «la Sagrada Escripura està més al cor de l'Església que en la materialitat dels llibres escrits».[9]

Una lectura que escolta

«Per mitjà de la Sagrada Escripura, que es manté viva gràcies a la fe de l'Església, el Senyor continua parlant a la seva esposa i li indica els camins que cal seguir, perquè l'Evangelí de la salvació arribi a tothom».[10]

L'anunci de la paraula de Déu adquireix una força particular quan es llegeix en l'assemblea litúrgica. Impressiona la narració, plena de detalls, de la lectura solemne de la *Torah* per part d'Esdras, l'escriba (cfr. *Ne* 8, 1-12). En aquell moment, la major part del poble ha tornat de Babilònia i rep la paraula de Déu amb una emoció continguda durant dècades d'exili: «Com podíem cantar cants del Senyor en una terra

estrangera? Si mai t'oblidava,
Jerusalem —es deien els exiliats—,
que caigui en l'oblit la meva dreta,
que se m'encasti la llengua al paladar
si no guardés el teu record» (*Sal* 137
[136], 4-6). Amb aquesta disposició, i
en escoltar de nou la Llei de Déu,
plora la multitud, perquè perceben la
distància entre la seva vida i els
manaments del Senyor. Però Esdres,
que llegeix, i els levites, diuen tots:
«La diada d'avui és santa, dedicada al
Senyor, el vostre Déu! No us
lamenteu ni ploreu» (*Ne* 8, 9).

Jesucrist llegirà a la sinagoga de
Natzaret el profeta Isaïes, que
anuncia la seva arribada: «L'Esperit
del Senyor reposa sobre meu (...);
m'ha enviat a portar la bona nova als
pobres» (*Lc* 4, 18). Al cap de vint
segles, l'Escriptura continua parlant
del present i al present, com aquella
vegada a Natzaret: «Avui es compleix
aquesta Escriptura que acabeu
d'escoltar» (*Lc* 4, 21; cfr. *Is* 61, 1).

Cada dia, i en especial cada diumenge, «la paraula de Déu és proclamada en la comunitat cristiana perquè el dia del Senyor s'il·lumini amb la llum que prové del misteri pasqual (...). Déu continua parlant avui amb nosaltres com els seus amics, s'“entreté” amb nosaltres, per oferir-nos la seva companyia i mostrar-nos el sender de la vida. La seva paraula es fa intèrpret de les nostres peticions i preocupacions, i és també resposta fecunda perquè puguem experimentar concretament la seva proximitat»[11].

Quan aquesta convicció es fa forta, es cuida amb molta cura la Litúrgia de la paraula a la Santa Missa. Parlant de la manera de proclamar la paraula de Déu, sant Josepmaria donava als seus fills sacerdots orientacions plenes de sentit comú i d'amor de Déu. Els animava a llegir «donant sentit», que no significa «fer-ho emfàticament, ni declamant, sinó

marcant bé les pauses necessàries; com quan es llegeix un text per a tres o quatre persones que escolten. Per això convindrà que feu una mica d'exercici llegint una epístola, un evangeli, un prefaci...»[12] Són consells també per a tots els que intervenen en la litúrgia de la paraula, perquè l'Escriptura demana aquestes atencions de part de tots: no es llegeix, doncs, com si es tractés d'un text aliè, o d'una simple informació que es transmet, sinó des d'un cor caldejat per l'afecte, per l'escolta atenta, per la gana de sadollar-se de tota paraula que procedeix de la boca de Déu (*Mt* 4, 4; cfr. *Dt* 8, 3). Per això «el *sursum corda*, una antiquíssima fórmula de la litúrgia, ja hauria de ser abans del Prefaci, abans de la litúrgia, el “camí” del nostre parlar i pensar. Hem d'eleva el nostre cor al Senyor no només com una resposta ritual, sinó com a expressió del que passa en

aquest cor que s'eleva i arrossega cap a dalt els altres».[13]

Per comprendre l'Esriptura

«La Bíblia és la gran història que narra les meravelles de la misericòrdia de Déu. Cada una de les seves pàgines està impregnada de l'amor del Pare que des de la creació ha volgut imprimir en l'univers els signes del seu amor».[14]

L'Esriptura suscita un pensament viu i personal, ple d'admiració; no anul·la la nostra intel·ligència, sinó que la sol·licita i la il·lumina: «la teva paraula és llum dels meus passos, la claror que m'il·lumina el camí» (*Sal* 119 [118], 105); dona al món i a les coses la seva veritable dimensió, i contraresta la miopia amb què el pecat desdibuixa la realitat. La paraula de Déu «arriba a destriar l'ànima i l'esperit de les articulacions i el moll dels ossos, discerneix les intencions i els pensaments del cor»

(Hb 4, 12). Per això, qui coneix i medita la Bíblia, encara que només tingui una preparació acadèmica modesta, té la saviesa que d'altres potser no troben en els seus estudis. «Jo he vingut a aquest món per fer un judici, perquè els qui no hi veuen, hi vegin, i els qui hi veuen, es tornin cecs» (Jn 9, 39).

Els esdeveniments narrats a la Bíblia tenen, des de la fe, un sentit que transcendeix la categoria dels simples fets històrics: a través de les accions i les vicissituds del Poble de Déu, es tracta sobretot d'allò que el Senyor obra en ell i per ell; la nostra Mare ho expressa amb nitidesa: «perquè el Totpoderós obra en mi meravelles, el seu nom és sant» (Lc 1, 49). També els esdeveniments de la història del món, i de la nostra història personal, troben llum en l'Esriptura: «No hi ha res que Déu no vegi clarament: tot és nu i descobert davant els ulls d'aquell a

qui hem de donar comptes» (*Hb* 4, 13). La paraula de Déu embolica i il·lumina la nostra vida; per això l'oració i l'apostolat hi troben el seu mitjà natural.

Tanmateix, el mitjà natural no és sempre el que té un accés més senzill: encara que Déu ens ha creat per viure amb Ell, «el camí que mena a la vida» és estret (cfr. *Mt* 7, 14). No ens hauria d'estranyar que a vegades alguns passatges de l'Esriptura ens puguin resultar foscos o difícils.

Benet XVI explicava en una ocasió que un amic seu, «després d'haver escoltat predicacions amb llargues reflexions antropològiques per arribar junts a l'Evangelí, deia: A mi no m'interessen aquestes consideracions; jo vull entendre el que diu l'Evangelí». I postil·lava el Papa: «Em sembla que, sovint, en lloc de llargues reflexions, seria millor dir (...): aquest Evangelí no ens agrada, som contraris al que diu el

Senyor. Però què vol dir? Si jo dic sincerament que a primera vista no hi estic d'acord, ja hem posat atenció: es veu que jo voldria, com a home d'avui, entendre el que diu el Senyor. Així podem entrar de ple en el nucli de la paraula». [15]

Si, com sostenen els neuròlegs, amb prou feines utilitzem un petit percentatge de les capacitats del nostre cervell, es pot dir anàlogament que l'Esclusura està dotada d'una riquesa i una profunditat inesgotables: «he vist límits a la cosa més perfecta, però els teus manaments són infinits» (*Sal* 119 [118], 96). Per això ja els Pares de l'Església distingien diversos sentits en un mateix text; més tard, en l'època medieval, es va desenvolupar i consolidar la doctrina dels quatre sentits de l'Esclusura: literal, al·legòric, moral i anagògic. El sentit literal, fonament de tots els altres, [16] no es redueix al significat directe

que les paraules tenen per al lector: cal comprendre'l en el context de l'època en què es va escriure per evitar lectures aparentment fidels però distorsionades. Al seu torn, l'articulació d'aquest sentit amb els altres requereix, sovint, l'orientació d'un lector expert, amb el coneixement que dona l'estudi. Per això resulten molt útils, i de vegades imprescindibles, les edicions de l'Escriptura que disposen de bones introduccions i notes de comentaris, així com altres llibres de teologia bíblica i de comentari de la Bíblia. Els índexs de cites de la Sagrada Escriptura que es recullen al final de molts d'aquests llibres, en particular en el Catecisme de l'Església Catòlica, permeten aproximar-se als diversos passatges amb més profunditat.[17]

A la Sagrada Escriptura cap text no es pot aïllar del conjunt, que té la seva unitat en el verb de Déu. «En efecte, per molt diferents que siguin

els llibres que la componen, l'Esriptura és una a raó de la unitat del disegni de Déu, del qual Crist Jesús és el centre i el cor, obert des de la seva Pasqua».[18] El Nou Testament es llegeix a la llum de l'Antic, i l'Antic que té Crist com a clau d'interpretació, segons la famosa fórmula de sant Agustí: el Nou està amagat en l'Antic, i l'Antic es manifesta en el Nou; *Novum in Vetere latet et in Novo Vetus patet*. [19] Escriu sant Tomàs d'Aquino que el cor de Jesús «estava tancat abans de la Passió perquè l'Esriptura era fosca. Però l'Esriptura es va obrir després de la Passió, perquè els que d'ara endavant tenen intel·ligència d'aquesta consideren i discerneixen de quina manera s'han d'interpretar les profecies» [20]. Per això, quan el Ressuscitat s'apareix als deixebles, escriu sant Lluç que «els va obrir l'enteniment perquè compreguessin el sentit de les Esriptures» (Lc 24,45). Això fa també Jesús amb

nosaltres, quan deixem que ens
acompanyi en el camí de la nostra
vida, per la nostra escolta atenta, per
la nostra recerca sincera; de la mà
dels sants, i de tants germans en la fe,
trobem en l'Esclitura «la veu, el
gest, la figura amabilíssima del
nostre Jesús».[21]

Text: Guillaume Derville

Foto: thoroughlyreviewed.com

[1] Sant Jeroni, *Epist.* 53, 5 (PL 22,
544).

[2] Francesc, Carta ap. *Misericordia et
misera*, 20-XI-2016, 7.

[3] Sant Josepmaria, notes d'una
meditació, 1-IV-1962, a *En diàlogo con
el Señor*, 46 (AGP, biblioteca, P09).

[4] La *Torah* (en hebreu, “instrucció, ensenyament, llei”) és el cor de la Bíblia Hebrea, i està formada pels llibres del Pentateuc (en grec, “cinc estotjos”): Gènesi, Èxode, Levític, Números i Deuteronomi.

[5] Es tracta d’una expressió repetida pels salms; cfr., per exemple, *Sal* 9, 11; 40 [39], 17; 70 [69], 5.

[6] Cfr. Concili de Trento, Sessió IV (8-IV-1546), DS 1501-1504.

[7] Sant Agustí, *Contra epistulam Manichaei quam vocant fundamenti*, 5, 6 (PL 42, 176), citat al *Catecisme de l'Església Catòlica*, 119.

[8] «Ait enim Cavensis episcopus: Evangelio Ioannis non credo, quia ab ecclesia sit receptum, sed quia Ioannis est. Cui hoc esse haereticum responsum est»: Concili de Trento, *Diariorum, Actorum, Epistularum, Tractatum nova Collectio*, Herder, Friburg 1901, vol. 1, 480.

[9] Sant Hilari de Poitiers, *Liber ad Constantium Imperatorem*, 9 (PL 10, 570).

[10] Francesc, *Misericordia et misera*, 7.

[11] Francesc, *Misericordia et misera*, 6.

[12] Sant Josemaria, Notes d'una reunió familiar, 12-II-1956, a *Crónica*, II-1993, 195s. (AGP, Biblioteca, P01).

[13] Benet XVI, Discurs, 31-VIII-2006.

[14] Francesc, *Misericordia et misera*, 7.

[15] Benet XVI, Discurs, 26-II-2009.

[16] Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Theologiae*, I, q. 1, a. 10, ad 1.

[17] D'altra banda, segons la veu autoritzada de qui va coordinar els treballs d'elaboració del Catecisme, els nn. 101-104 constitueixen una

breu *summam* metodològica per a una autèntica lectura teològica de l'Esriptura. Cf. J. Ratzinger, *¿El Catecismo de la Iglesia católica está a la altura de la época? Meditaciones diez años después de su promulgación*, a *Caminos de Jesucristo*, Ediciones cristiandad, Madrid 2004, p. 144.

[18] *Catecismo de la Iglesia Católica*, 112 (cfr. cfr. *Lc* 24, 25-27.44-46; Concili Vaticà II, Const. *Dei Verbum*, 12).

[19] Sant Agustí, *Quaestiones in Heptateuchum*, 2, 73 (PL 34, 623).

[20] Sant Tomàs d'Aquino, *Expositio in Psalmos* 21, 11 (citat a *Catecisme de l'Església Catòlica*, 112).

[21] Xavier Echevarría, "Introducció" a *Mientras nos hablaba en el camino*, 17 (AGP, biblioteca, P18).

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/sagrada-
escriptura-ho-entens-aixo-que-llegeixes-
i/](https://opusdei.org/ca/article/sagrada-escriptura-ho-entens-aixo-que-llegeixes-i/) (03/04/2025)